

سوال «۲۱»: پاسخ گزینه ۳

سطح تست: دشوار - منبع: درس ۱۰ فنون ۱

(۱) **ویژگی‌ها:** کاربرد لغات عربی (امارت، عاجز، خلق) / حذف افعال به قرینه (کار امارت اگر به دست عاجزی افتد او بر خود درمانده است) و خلق بر وی (نیز درمانده‌اند).

(۲) **ویژگی‌ها:** کاربرد لغات عربی (جزاکم الله، حق، راعی)

(۳) **ویژگی‌ها:** طولانی بودن جملات یا اطناب (نقل قول، تفسیر و توضیح در یک جمله) / تمثیل و استشهاد (اتَّقِ شَرَّ مَنْ أَحْسَنَتْ إِلَيْهِ) / کاربرد لغات عربی (اتق، شر، احسنت، صاحب، شرع، وجه) / حذف فعل به قرینه (و آن را وجه «دانسته‌اند یا می‌دانند»)

(۴) **ویژگی‌ها:** اطناب یا طولانی بودن جملات / کاربرد لغات عربی (برکات، دینار، حق السعی، طوع)

متن بیان شده در گزینه‌های «۱ و ۲ و ۳» از تاریخ بیهقی و گزینه «۴» از سیاست‌نامه انتخاب شده است که هر دو از آثار غزنوی و سلجوقی به شمار می‌آیند.

ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی: ۱- اطناب (طولانی بودن جملات) ۲- تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار ۳- حذف افعال به قرینه ۴- افزایش کاربرد لغات عربی (نسبت به دوره قبل)

نمونه‌های نثر این دوره: تاریخ بیهقی، قابوسنامه، سفرنامه ناصر خسرو، سیاست‌نامه، کیمیای سعادت و کشف‌المحجوب

سوال «۲۲»: پاسخ گزینه ۴

سطح تست: ساده - منبع: درس ۷ فنون ۲

بررسی گزینه نادرست: حکومت صفوی پس از کشاکش‌های به وجود آمده در ایران روی کار آمد و مذهب شیعه را ترویج کرد و به شعر ستایشی و درباری و عاشقانه‌های زمینی **بی‌توجه بود**؛ از این رو شاعران سروده‌های خود را بیشتر با مضامین پند و اندرز، توصیف و بیان امور طبیعی همچنین تبدیل موضوعات و تمثیلات کهن به مضامین تازه و به زبان جدید همراه کردند.

سوال «۲۳»: پاسخ گزینه ۱

سطح تست: متوسط - منبع: درس ۱ فنون ۱

(۱) مورد بیان شده، در صورت سوال مشاهده نمی‌شود. (مرا) در اینجا دام تستی است!

(۲) مرده کرده (شیوه‌های خاص استفاده از فعل)

(۳) کاربرد «را» غیر مفعولی

(۴) بنگر (امروزه = نگر) / «بگسستی» در معنای رهاکردی یا جداکردی، امروزه کاربرد ندارد.

سوال «۲۴»: پاسخ گزینه ۲

سطح تست: ساده - منبع: درس ۱ فنون ۲

نجم الدین رازی: از منشیان و نویسندگان توانا و از عارفان وارسته این دوره است. او کتاب **مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد** را در بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی نوشت. نثر کتاب گاهی ساده و گاه دارای سجع و موازنه است. علاوه بر این نویسنده در خلال موضوعات کتاب، احادیث، آیات و اشعاری از خود و شاعران دیگر نقل میکند. این اثر که نثری شیوا، آراسته و دل‌انگیز دارد، در بین متون عارفانه از مرتبه‌ای والا برخوردار است.

خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی: یکی دیگر از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان به شمار می‌رود. وی وزیر مقتدر غازان خان و اولجایتو بود. مهم‌ترین کتاب او **جامع التواریخ** نام دارد که به نثری عالمانه و پخته نوشته شده است. اقدام مهم فرهنگی او تأسیس عمارت **ربع رشیدی** در تبریز است که در حکم دانشگاه آن زمان بوده است.

سلمان ساوجی: از دیگر شاعران این قرن است که در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی نیز در سبک عراقی است. مثنوی **جمشید و خورشید** او به شیوه داستان‌های نظامی سروده شده است

عبید زاکانی: شاعر خوش ذوق و آگاهی است که نکته‌یابی و **انتقادهای ظریف اجتماعی** او معروف است. شاعری که ناملایمات اوضاع آشفته روزگار خود را برنمی‌تافت و تزویر و ریاکاری حاکمان را در آثارش به تصویر می‌کشید.

او در منظومه **موش و گربه** ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوه طنز و تمثیل بیان کرده است. این شوخ طبع آگاه نه تنها در شعر، که در نثر نیز دارای طنزهای ماندگاری است و **رساله دلگشا، اخلاق الاشراف و صدپند** از آن جمله‌اند.

سوال «۲۵»: پاسخ گزینه ۲

سطح تست: متوسط - منبع: درس ۱۰ فنون ۲

ب) استفاده از ردیف‌های **طولانی:** از من مجنون می‌رس - استفاده از **تلمیحات رایج:** اشاره به داستان لیلی و مجنون - حضرت سلیمان

د) **اسلوب معادله:** مصراع دوم مصداق و مثالی برای مصراع اول است. / **معنی بیت:** شاعر می‌گوید عاشق واقعی که آگاهانه راه پررنج عشق را انتخاب کرده، از سختی‌ها و ناله‌های جانسوز نمی‌هراسد. همان‌طور که کسی که خودش آتش افروخته، باید آماده تحمل دود آن هم باشد، عاشق نیز باید صبور و پذیرا باشد نسبت به رنج‌هایی که عشق به همراه دارد.

ه) **حسن تعلیل:** شاعر برای موضوع بیان شده (انگشت بر دهان ماندن آسیا) علتی ادبی و شاعرانه بیان کرده است.

نکته: دقت کنید که کاربرد لغت «شیشه» جزء ویژگی‌های زبانی سبک هندی می‌باشد.

ویژگی‌های ادبی شعر سبک هندی:

الف) به دلیل کم توجهی شاعران کوچه و بازار به آرایه‌های ادبی، بدیع و بیان جز به صورت طبیعی و تصادفی کمتر استفاده شده است. البته در شعر برخی از شاعران شاخص این دوره، استفاده از آرایه‌های ادبی از جمله تشبیه بسیار رواج دارد. **تلمیح** نیز در مضمون‌سازی نقش فعالی دارد (البته **تلمیحات رایج** نه تلمیحات غریب و نادر). **حسن تعلیل، حس آمیزی، تمثیل و اسلوب معادله** نیز از دیگر آرایه‌های پرکاربرد این سبک‌اند.

ب) قالب مسلط در این دوره به ظاهر غزل است؛ اما غزلی که گاهی به چهل بیت هم می‌رسد و تکرار قافیه در آن امری طبیعی است. دلیل این ویژگی آن است که در حقیقت شاعر سبک هندی، **تک‌بیت‌گو** است؛ یعنی قالب حقیقی شعرش مفردات است. منتها شاعر، این ابیات مستقل را به وسیله رشته قافیه و ردیف به هم گره می‌زند. شاعر تک‌بیتی می‌سازد و آن را در غزلی که مناسب آن بیت باشد، قرار می‌دهد و از این رو کم و زیاد کردن ابیات غزل، آسیمی به شعر نمی‌زند.

پ) استفاده از **ردیف‌های طولانی** و خوش‌آهنگ نیز در شعر این دوره رایج است؛ برای مثال: خواهم شدن، می‌شود پیدا، می‌برد مرا، دیگر است و

سوال «۲۶»: پاسخ گزینه ۳

سطح تست: متوسط - منبع: فنون دوازدهم ترکیبی

۱) شاعران دوره بیداری تخیلات سراینده‌گان پیشین را در نظر داشتند و گاه با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماع نوآوری‌هایی در عرصه تخیل پدید آوردند. نمونه این تخیلات را در پارهای از اشعار میرزاده عشقی می‌توان دید. (**دوازدهم و سیزدهم**)

۲) منظور از ادبیات معاصر آثار ادبی هستند که پس از مشروطیت پدید آمده‌اند. با آغاز قرن بیستم میلادی، تجدد و نوگرایی در ابعاد مختلف زندگی ایرانیان به وجود آمد. همزمان با این تحولات، شعر و نثر فارسی نیز از آن بی‌نصیب نماند. (**چهاردهم**)

۳) در ادبیات دوره معاصر، نوآوری‌ها، اندیشه‌های باستان‌گرا و گاهی گرایش به شعرهای ترجمه‌ای مورد توجه قرار گرفت. (**چهاردهم**)

۴) نثر فارسی حتی پیش‌تر از شعر فارسی در دوره بیداری قید و بندهای نثر مصنوع و فنی را کنار می‌گذارد و گزارشی و ساده می‌شود. (**دوازدهم و سیزدهم**)

سوال «۲۷»: پاسخ گزینه ۴

سطح تست: متوسط - منبع: فنون یازدهم ترکیبی

حکومت صفوی به شعر مدحی و درباری و عاشقانه بهایی نمی‌داد و از طرف دیگر با آموزه‌های سنتی عرفانی نیز **در تضاد بود**؛ از این رو، شاعران به موضوع‌هایی مثل اندرز، مضمون‌آفرینی و باریک‌اندیشی روی آوردند و **تبدیل موضوعات کهن به مضامین تازه** و در حقیقت بازسازی اندرزا و **تمثیل‌های کهن به شیوه‌های نو** در میان شاعران رواج یافت. / وابسته نبودن شعر به دربار و از بین رفتن طبقه مدیحه‌سرایان درباری باعث شد که طبقات و گروه‌های بیشتری مدعی شعر و شاعری شوند.

- تاریخ‌نویسی در این دوره به اسلوب ساده رواج یافت، هر چند نمونه‌هایی با اثر پیچیده نیز در میان تاریخ‌های این دوره یافت می‌شود. در مقدمه کتاب ظفرنامه شامی، که قدیمی‌ترین تاریخ نوشته شده درباره تیمور است. (قرن هفتم تا نهم)

- در قرن ششم چنین مرسوم بود که برخی نویسندگان، آثار موجود را که به نثری ساده بود، به نثر فنی باز می‌نوشتند.

- مکتب وقوع که نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود و بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود که البته راه به‌جایی نبرد.

سوال «۲۸»: پاسخ گزینه ۱
سطح تست: دشوار - منبع: فنون دوازدهم ترکیبی

ما

در عصر احتمال به سر می‌بریم

در عصر شکو شاید

در عصر پیشینی وضع هوا

از هر طرف که باد بیاید

در عصر قاطعیت تردید ... (صفحه ۶۱ علوم و فنون ۳ - قیصر امین‌پور)

قیصر امین‌پور: شاعر و نویسنده انقلاب است. وی با مجموعه شعر «در کوچه آفتاب» توانایی خود را در ادبیات انقلاب نشان داد؛ پس از آن، با آثاری چون «تنفس صبح» و «آینه‌های ناگهان»، منظومه «ظهر روز دهم» و سرانجام «دستور زبان عشق» جایگاه خویش را در شعر انقلاب تثبیت کرد. نثر امین‌پور ساده اما عمیق و عاطفی است. از آثار منشور او باید به «طوفان در پراتنز»، «بی‌بال پریدن» و «سنت و نوآوری در شعر معاصر» اشاره کرد.

نکته: سایر گزینه‌ها به «سلمان هراتی و سید علی موسوی گرمارودی» اشاره می‌کنند. (بهتر بود که طراح از دو شاعر مختلف برای سایر گزینه‌ها استفاده نمی‌کرد تا دانش آموز به وسیله گزینه‌ها و بدون توجه به صورت سوال به پاسخ می‌رسید).

سوال «۲۹»: پاسخ گزینه ۴
سطح تست: متوسط - منبع: درس ۶ فنون ۲

(۱) «ابر» مجاز از آسمان

(۲) «زمین» مجاز از انسان‌ها و اهل زمین

(۳) «زمین و زمان» مجاز از عالم هستی / «سنگ» مجاز از زمین - «ستاره» مجاز از آسمان

سوال «۳۰»: پاسخ گزینه ۲

سطح تست: دشوار - منبع: درس ۳ فنون ۲

- ۱) کمد زلف (اضافه تشبیهی) - گوی دل (اضافه تشبیهی) - زلف مانند چوگان (۳ تشبیه) / **معنی بیت:** معشوق با زلف مشک افشان و کمندوار خویش، چوگانی ساخته که با آن دل عاشقان را که همچون گوی است، دچار اضطراب و پریشانی کرده.
- ۲) در بیت یک تشبیه مرکب وجود دارد. (مصرع اول به مصرع دوم تشبیه شده است) / **معنی بیت:** چهره معشوق از مستی یا حرارت می، غرق عرق شده است. اما با وجود آن عرق، چنان زیبا و خوش رنگ و بوست که گویی سب سرخ تازه‌ای را در ظرف گلاب انداخته‌ای.
- ۳) آتش رخسار (اضافه تشبیهی) - رخسار چون گلنار (گل انار - هر گل سرخ صد برگ) - من چو نیلوفر (نوعی گیاه) / **معنی بیت:** در آرزو و اشتیاق چهره آتشین تو که مانند گلنار است، من مانند نیلوفر شده‌ام که سپرش را بر روی آب انداخته (بی تاب و بی قرار)
- ۴) مهر رخ (اضافه تشبیهی) - رخ چون ماه - مهر رخ در دل، مانند گنجی در خرابه (تشبیه مرکب) / **معنی بیت:** در دل من، محبت چهره زیبا و ماه‌گون تو چون گنجی گران‌بها و آباد است که در گوشه دل ویران من که همچون خرابه‌ای است، افتاده.

سوال «۳۱»: پاسخ گزینه ۳

سطح تست: دشوار - منبع: درس ۹ فنون ۲

- ۱) «خارن چین» استعاره از خورشید یا روشنایی صبح («خازن» یعنی نگهبان خزانه - «خازن چین» یعنی خورشید یا سپیده‌دمی که از شرق طلوع می‌کند. / «درج گوهرین» استعاره از آسمان («درج» یعنی جعبه جواهر و «گوهرین» یعنی پر از گوهر = یعنی آسمانی که پر از ستاره است) / «قفل زرین» استعاره از نور طلایی آفتاب یا آغاز روز
- ۲) آوردن بوی (امید) معشوق توسط باد (مکنیه) - دل را به باد دادن (مکنیه) = ۲ مورد استعاره مکنیه
- ۳) «لؤلؤ» و «صدف» در مصرع اول در معنای اصلی خود به کار رفته‌اند. / «لعل» استعاره از لب - «گهر» استعاره از دندان‌ها - «لؤلؤی تر» استعاره از «سخنان ارزشمند» = ۳ استعاره مصرحه
- ۴) «دو گل» استعاره از گونه‌های معشوق - «دو نرگس خوابدار» استعاره از چشمان معشوق - «گلان آبدار» استعاره از گونه‌های معشوق = در مجموع ۳ استعاره مصرحه وجود دارد. / تصویرسازی گریستن معشوق و خیس شدن گونه‌های او به وسیله اشک

سطح تست: دشوار - بیان و بدیع ترکیبی

سوال «۳۲»: پاسخ گزینه ۲. ۳. ۴ (تست ایراد علمی دارد)

حس آمیزی: بوی را شنیدن (ترکیب شنیداری و بویایی) / استعاره مکنیه: عندلیب مست (مست بودن ویژگی انسان است که به عندلیب نسبت داده شده) / مجاز: «آواز» مجاز از گلو یا حنجره (در اثر ناله بلند، گلو گرفته می شود نه صدا) / ایهام: «آواز گرفتن»: ۱- قطع شدن صدا ۲- رونق گرفتن و اثر گذاشتن / جناس: بو - او / ایهام تناسب: «کشیدن» در معنای اصطلاحی باده نوشی می تواند با «مست» ایهام تناسب بسازد. همچنین «آواز» در اینجا به معنای «صدا و صوت» به کار رفته و در معنای نغمه و آهنگ می تواند با عندلیب ایهام تناسب بسازد. / حسن تعلیل: شاعر برای موضوع بیان شده (آواز گرفتن عندلیب) علتی ادبی و شاعرانه بیان کرده است (شنیدن بوی معشوق)

توجه: در یک صورت می توان گفت که پاسخ گزینه «۳» است: جناس مورد قبول نباشد و گزینه «۱» با استعاره مصرحه و گزینه «۲ و ۴» با جناس رد بشوند. (در هر صورت تست ایراد علمی دارد)

سطح تست: متوسط - بیان و بدیع ترکیبی

سوال «۳۳»: پاسخ گزینه ۱

(۱) بیت دارای موازنه و ترصیع است:

هم	سلسله	بر	گردن	زان	کاکل	پیچانم
هم	غالبه	در	دامن	زان	سنبل	پرچینم

استعاره مصرحه: «سنبل» استعاره از زلف معشوق / تشبیه: کاکل پیچان (تشبیه) سلسله (تشبیه به) - سنبل یا زلف (تشبیه) غالبه (تشبیه به) / مجاز: «کاکل» مجاز از تمام زلف معشوق (کاکل: دسته ای از موی میان سر که آن را بلند نگه دارند، موی جلوی سر) / کنایه: «سلسله پرگردن» کنایه از اسارت در عشق یا وابستگی شدید - «غالبه در دامن» کنایه از اثر پذیری و بهره مندی از بوی خوش یار / **معنی بیت:** هم زنجیر اسارت بر گردنم افتاده از آن موهای فر معشوق، و هم غالبه در دامنم ریخته از آن سنبل پر چین (زلف مجعد) او.

(۲) در این بیت موازنه وجود ندارد. (رد گزینه) / کنایه: «بر آتش نشستن» کنایه از تحمل درد و رنج عاشقی

از	روی	تو	کی	شد	که	بر	آتش	نشستم
از	نور	تو	کی	بود	که	در	نار	نبودم

(۳) وزن بیت: فعلاتن فعلاتن فعلتن فعلن / با توجه به نکاتی که در کنکورهای قبل بیان شده، به دلیل وجود اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن، در موازنه داشتن بیت ایرادی وجود ندارد. / تشبیه: آتش خرمن سوز هستم - شعله عالم گیر هستم / بیت فاقد استعاره است.

(۴) بیت فاقد موازنه است. (رد گزینه) / بیت فاقد استعاره است. (رد گزینه)

سوال «۳۴»: پاسخ گزینه ۳

سطح تست: متوسط - بیان و بدیع ترکیبی

(۱) مجاز: «شهر» و «جهان» مجاز از اهل شهر و جهان / واج آرایی در صامت «ش» / معنی بیت: دو چشم مست و دلربای تو، با یک نگاه پر معنا، دل‌های همه مردم شهر را می‌ربایند؛ و کرشمه و ناز تو، فقط با یمک نظر، دل جهانی را اسیر خود می‌کند.

(۲) ایهام: به ترتیب «قول، مخالف، عشاق» یک بار در معنای اول خود و یک بار در معنای اصطلاح موسیقی به کار رفته‌اند. / ایهام تناسب: «نوبت»: ۱- دفعه و بار (معنای مورد نظر) ۲- اصطلاح موسیقی (معنای غ.ق.ق) متناسب با قول و مخالف و عشاق

(۳) بیت دارای موازنه است. / تشبیه: مهوش - پری روی - گل اندامی (۳ مورد) (آیا نظر طراح بر گرفتن تشبیه مرجح بوده یا خیر؟!)

چو	آن	مهوش	نمی‌آرم	پری‌رویی	به	زیبایی
چو	آن	لعبت	نمی‌بینم	گل اندامی	به	طنازی

(۴) بوی شنیدن در هر دو مصراع (۲ مورد حس آمیزی) - تلمیح: اشاره به ماجرای حضرت یوسف و بهشت شداد (۲ مورد تلمیح)

سوال «۳۵»: پاسخ گزینه ۲

سطح تست: متوسط - بیان و بدیع ترکیبی

(۱) بیت فاقد جناس است. (رد گزینه) / بیت دارای اسلوب معادله است. / تشبیه: خط غبار (اضافه تشبیهی)

(۲) جناس: تنگ - سنگ / بیت دارای اسلوب معادله است (مصراع دوم مصداق و مثالی برای مصراع اول) / تشبیه: بیت دارای تشبیه تمثیلی است. / استعاره: «خُلق دریا»

(۳) بیت فاقد اسلوب معادله است. (رد گزینه)

(۴) بیت فاقد اسلوب معادله است. (رد گزینه)

سوال «۳۶»: پاسخ گزینه ۴

سطح تست: متوسط - بیان و بدیع ترکیبی

(ه) لف و نشر: رخ و زلف (لف ۱ و ۲) - روز و شب (نشر ۱ و ۲) = از نوع مرتب

(الف) به ترتیب، «بنفشه، گل سوری، چشمه نوش» استعاره مصرحه از «خط یا زلف، چهره و دهان معشوق»

(د) اشتقاق: ولی - ولایت

(ج) ایهام تناسب: «قلب»: ۱- دل - عضوی از بدن (معنای مورد نظر) ۲- میانه سپاه (معنای غ.ق.ق) متناسب با تیر و کمان

(ب) در توصیف لطافت معشوق اغراق وجود دارد. / معنی بیت: معشوق شاعر چنان لطیف و نازک اندام است که همان گونه که شمع درون فانوس دیده می‌شود، از گردن شفاف او نیز می‌توان صدایش را که همچون شعله‌ای ست مشاهده کرد.

سطح تست: آسان - قافیه

سوال «۳۷»: پاسخ گزینه ۱

- (۱) کلمات قافیه: بی‌رویت - خویت - کویت / الحاقی: یت / حرف روی: مصوت بلند «و» / قاعده قافیه: ۱ / حرف اصلی: مصوت بلند «و»
- (۲) کلمات قافیه: گه - آگه - ناگه / الحاقی: ندارد / حرف روی: صامت «ه» / قاعده قافیه: ۲ / حروف اصلی: ـه
- (۳) کلمات قافیه: مفتون - خون - هامون / الحاقی: ندارد / حرف روی: ن / قاعده قافیه: ۲ / حروف اصلی: ون
- (۴) کلمات قافیه: پیش - درویش - خویش / الحاقی: ـت / حرف روی: ش / قاعده قافیه: ۲ / حروف اصلی: یش

سطح تست: متوسط - قافیه و عروض (ترکیبی)

سوال «۳۸»: پاسخ گزینه ۲

وزن خواسته شده: مفعول مفاعیلن یا مستفعل مفعولن

- (۱) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن یا مستفعلن مفعولن مستفعلن مفعولن (رد گزینه) / قافیه درست است و ایرادی ندارد.
- (۲) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن یا مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن / قافیه نادرست است. (کردم - واگردی)
- (۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رد گزینه) / قافیه نادرست است. (بهر - بحر)
- (۴) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن یا مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن / قافیه درست است و ایرادی ندارد. (رد گزینه)

سطح تست: ساده - وزن یابی

سوال «۳۹»: پاسخ گزینه ۴

وزن سروده صورت سوال «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» یا «مستفعل مستفعل مستفعل فعل»

- (۱) فاعلن فاعلن فاعلن فعل
- (۲) فاعلاتن فاعلاتن فعلن
- (۳) مستفعلن مفاعل مستف (مصراع نخست با توجه به ابدال: مستفعلن مفعولن مستف شده است).
- (۴) «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» یا «مستفعل مستفعل مستفعل فعل»

سطح تست: ساده - وزن یابی

سوال «۴۰»: پاسخ گزینه ۳

- (۱) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن
- (۲) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن (مستفعل مفاعل مستفعلن فعل) = هر دو مورد ناهمسان

۳) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن (مستفعل مستفعل مستفعل مستف) = یکی همسان و دیگری ناهمسان

۴) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (مستفعلن فعْلن مستفعلن فعْلن) = هر دو همسان

سوال «۴۱»: پاسخ گزینه ۱

سطح تست: ساده - نام گذاری اوزان

مفاعیلن (هزج) - مستفعلن (رجز) - متقارب (فعولن) - رمل (فاعلاتن)

الف) فعولن فعولن فعولن فعولن (ب) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

ج) مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع (د) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

ه) مفاعیلن مفاعیلن مفاعی (فعولن) (و) مفاعلن مفاعلن مفاعلن مفاعلن

سوال «۴۲»: پاسخ گزینه ۳

سطح تست: متوسط - اختیارات شاعری

۱) وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعْلن / در پایان مصراع ابدال وجود دارد. (رد گزینه)

۲) وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعْلن / در پایان مصراع ابدال وجود دارد. / آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن (رد گزینه)

۳) وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعْلن / در پایان مصراع ابدال وجود دارد. / آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن (اختیارات وزنی)

در	د	لم	آ	ر	زو	ی	آ	م	د	نت	می	می	رد
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
فاعلاتن				فعلاتن				فاعلاتن				فع	لن

هجای ششم و هفتم به ترتیب، کوتاه و بلند تلفظ می شوند. (اختیارات زبانی)

۴) وزن: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعْلن / در پایان مصراع ابدال وجود دارد. / آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن (رد گزینه)

سوال «۴۳»: پاسخ گزینه ۴

سطح تست: متوسط - اختیارات شاعری

۴) وزن: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن / در بیت اختیار شاعری «قلب» مشاهده نمی شود. / «ابدال» در رکن اول مصراع دوم

او	ر	هـ	خش	می	ز	ند	رق	ص	ب	ران	می	ک	نم
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
هر	دم		با	زی	ی	نو	عش	ق	ب	را	رد	م	را
-	-	-	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-

سوال «۴۴»: پاسخ گزینه ۳

سطح تست: متوسط - ترکیبی (وزن یابی)

وزن گزینه «۳»: مفعول مفاعیل مفاعیل فعل (رباعی) / در بیت دو بار اختیار «ابدال» وجود دارد.

مف	عو	ل	م	فا	عی	ل	م	فا	عی	ل	ف	عل
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
گف	تم	جا	نم	گفت	ب	می	رر	مر	دی	-	-	-
-	-	-	-	-	U	U	-	-	-	-	-	-

سوال «۴۵»: پاسخ گزینه ۱ یا ۴

سطح تست: دشوار - ترکیبی (وزن یابی)

۱) وزن ابیات: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (بحر رمل مثنی محذوف) / آرایه ها: جناس: باز - با / استعاره: جان بخشی به دور گردون (روزگار) - قصاص گرفتن باز از کبک / ایهام تناسب: «تیر»: ۱- ابزار شکار و جنگ (معنای مورد نظر) ۲- سیاره تیر (معنای غ.ق.ق) متناسب با دور گردون / ایهام تناسب: «روزی»: ۱- یک روز (معنای مورد نظر) ۲- توشه و غذای روزانه (معنای غ.ق.ق) متناسب با خوردن (احتمالا طراح بر ایهام تناسب های بیان شده اعتقادی ندارد و پاسخ را گزینه ۱ گرفته است).

۲) همه موارد بیان شده درست است.

۳) کلمات قافیه: بنیاد - صیاد / حروف اصلی: اد / حروف الحاقی: ندارد / حرف روی: د / قاعده قافیه ۲ است. / اختیارات شاعری: حذف همزه (باز آمد - قصاص از - باز آن - برآرد - روزی از) / تغییر کمیت مصوت بلند: روزی از

۴) **معنی بیت:** اگر نمی خواهی دیگران جگرت را زخمی کنند، پس چرا بیهوده دل دیگران را زخمی و خسته می کنی؟ / **مفهوم بیت:** آزار نرسان تا آزار نبینی / **معنی ابیات صورت سوال:** کبک مورچه ای را خورد و بعد از آن، بازی آمد و برای انتقام یا قصاص، کبک را شکار کرد (یعنی عمل کبک بی پاسخ نماند) سپس عقابی آمد و باز را شکار کرد؛ یعنی همان کاری که باز با کبک کرد، عقاب با او کرد. بعد صیادی تیری به سوی عقاب انداخت و جانش را گرفت. روزی هم روزگار انتقام را از صیاد خواهد گرفت. (**مفهوم:** هر عملی در این جهان نتیجه ای دارد و دیر یا زود به عامل آن باز می گردد).

توجه: بیت صورت سوال بیان قضا و قدر است. (هر چه کنی به خودت باز می گردد) در بیت بیان شده به آزار نرساندن به دیگران اشاره شده که امری ناپسندیده است. (اخلاقی)

سوال «۴۶»: پاسخ گزینه ۳ و ۴

سطح تست: دشوار - قرابت معنایی

«عنان گسستن» کنایه‌ای است از «رها شدن و آزادانه حرکت کردن» / «عنان» یعنی لگام یا افسار که وسیله‌ای برای کنترل اسب است. وقتی کسی «عنان می‌گسلد» یعنی از کنترل خارج می‌شود و رها و آزاد حرکت می‌کند.

(۱) در این بیت «عنان پیوسته از زحمت کشیدن» اشاره دارد بر «رهایی از رنج و زحمت» (رد گزینه)

(۲) در این بیت «عنان باز پیچاندن» اشاره دارد بر «بازگشتن از کاری یا منصرف شدن» (رد گزینه)

(۳) در این بیت «عنان تاز کردن» اشاره دارد بر «آزادانه و بی تعلل به راه افتادن اما با عقل و بصیرت»

(۴) در این بیت «عنان ربودن» یعنی «از دست رفتن عقل و اختیار و مغلوب شدن احساسات» / معنی بیت: من هرگز گمان نمی‌کردم که نیروی عشق آن‌قدر قدرتمند باشد که حتی افسار عقل را از دست حکیم هم برباید.

توجه: انتخاب گزینه پاسخ، رنگ و بوی سلیقه‌ای دارد و می‌توان با دیدگاه‌های متفاوتی هر دو گزینه «۳ و ۴» را درست دانست.

سوال «۴۷»: پاسخ گزینه ۱

سطح تست: متوسط - قرابت معنایی

مفهوم سایر گزینه‌ها: ناپایداری قدرت و روزگار حتی برای پادشاهان و عبرت گرفتن از آنها/ مفهوم گزینه «۱»: اگر انسان از دنیا درس نگیرد و آگاه نشود، زندگی‌اش مثل خواب‌های آشفته، بی‌نتیجه و پر از سردرگمی می‌گذرد. (مفهوم: بی‌بصیرتی در دنیا، زندگی را به خوابی آشفته و بی‌ثمر تبدیل می‌کند.)

سوال «۴۸»: پاسخ گزینه ۱ و ۲

سطح تست: دشوار - قرابت معنایی

معنی بیت صورت سوال: تاریکی‌ای که در جهان می‌بینی، نتیجه‌ی خواب غفلت توست. اگر چشمان آگاهی‌ات را باز کنی، حقیقت نورانی هستی را خواهی دید. (مفهوم: برای دیدن حقیقت و زیبایی جهان، باید از خواب غفلت بیدار شد و با چشم بصیرت نگرست.)

(۱) **معنی بیت:** چراغ بصیرت و آگاهی در وجود تو به‌خاطر غفلت خاموش مانده، چون چشم بسته است و تا چشم بسته باشد، شراره‌ای از آگاهی برنمی‌خیزد، همان‌طور که تا سنگی به سنگی نخورد، جرقه‌ای پدید نمی‌آید. (مفهوم: غفلت، مانع آگاهی و بصیرت است؛ بدون تلاش و چشم‌گشودن، نور شناخت در دل روشن نمی‌شود.)

(۲) **معنی بیت:** زیبایی‌های گلستان طبیعت (یا هستی) فقط نصیب کسانی می‌شود که چشم بینا و دل آگاه دارند؛ کسی که بصیرت ندارد، حتی در میان زیبایی‌ها هم چیزی نمی‌فهمد و بهره‌ای نمی‌برد. (مفهوم: درک زیبایی و حقیقت جهان، تنها برای انسان‌های آگاه و بصیر ممکن است؛ ناآگاهان حتی در میان نعمت‌ها هم محروم‌اند.)

۳) **معنی بیت:** ای خدا، از شناخت و معرفت، بهره‌ای کامل به من عطا کن؛ و به من دیدی بصیر، جانی آگاه و دلی بیدار ببخش. (**مفهوم:** درخواست از خدا برای رسیدن به آگاهی، بصیرت و بیداری دل از راه عرفان و معرفت الهی).

۴) **معنی و مفهوم بیت:** زیبایی و رازآلودگی معشوق در تضادها نهفته است؛ ظاهراً مست و خفته، اما باطناً هوشیار و بیدار. این بیت عاشقانه است و تصویری از دل‌فریبی و زیرکی معشوق را ارائه می‌دهد.

سطح تست: متوسط - قرابت معنایی

سوال «۴۹»: پاسخ گزینه ۴

مفهوم بیت «۴»: هجو مخاطب به دلیل حماقت / **مفهوم سایر گزینه‌ها:** سخن گفتن بار هر کسی به اندازه عقل و توان فکری‌اش.

«نُكَلِّمُ النَّاسَ عَلَى قَدَرِ عُقُولِهِمْ» به معنی: «با مردم به اندازه عقل و درکشان سخن می‌گوییم».

پیامبر (ص) می‌فرماید: در سخن گفتن با مردم باید سطح عقل، فهم و درک آنان را در نظر گرفت. یعنی: نباید مفاهیم پیچیده را برای کسی که توان درک آن را ندارد، بازگو کرد. و نباید کسی را با حرفی که بالاتر از ظرفیت ذهنی‌اش است، دچار گیجی یا انکار کرد.

سطح تست: متوسط - قرابت معنایی

سوال «۵۰»: پاسخ گزینه ۳

مفهوم ابیات «ب، د، ه»: ابیات بر نتیجه و مکافات عمل اشاره دارند.

الف) **مفهوم:** معشوق بی‌اعتناست به رنج عاشق، و این بی‌توجهی در ذات عشق‌های یک‌طرفه است. / **معنی بیت:** تو هیچ نگرانی یا توجهی به سوز دل ما نداری، و البته چنین است؛ چون شمع هیچ‌گاه به سوختن پروانه اهمیت نمی‌دهد.

ج) **مفهوم:** زندگی فقط به عاشق بودن است و بدون عشق خطا و اشتباهی بیش نیست!